

FRAZE U KALUPU I RIJEČI U GALOPU

Vladimir Anić

NALIČJE KALUPA. SABRANI SPISI,
priredio Ivan Marković
(Disput, Zagreb, 2009.)

U biblioteci *Thesaurus* izdavačke kuće Disput iz Zagreba objavljena je nedavno omašna knjiga s naslovom *Naličje kalupa* i s podnaslovom *Sabrani spisi* (725 stranica). Riječ je o sabranim raspravama i člancima pokojnoga profesora Vladimira Anića (1930-2000), autora *Rječnika hrvatskoga jezika* (prvo izdanje 1991. godine), koautora (s Ivom Goldsteinom) *Rječnika stranih riječi* (1999), dugogodišnjeg (1975-1992) predstojnika Katedre za hrvatski standardni jezik Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, a prije toga profesora suvremenoga hrvatskoga jezika na Filozofskom fakultetu u Zadru. Osim spomenutih Anić je objavio i autorske ili koautorske knjige *Jezik Ante Kovačića* (1971), *Pravopisni priručnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* (s Josipom Silićem, 1986. godine; novo izdanje pod naslovom *Pravopis hrvatskoga jezika* objavljeno je neposredno poslije Anićeve smrti 2001. godine), zatim *Glosar za lijevu ruku* (1988) te *Jezik i sloboda* (u Matici hrvatskoj 1998). U knjizi o kojoj je ovdje riječ sabrano je 111 Anićevih napisa objavljivanih u raznim publikacijama (časopisima, zbornicima, novinama i sl.) u zemlji i inozemstvu (u Zagrebu, Zadru, Zaprešiću, Beogradu, Sarajevu, Titogradu, Parizu i Münchenu) u razdoblju od 1958. (kad je u časopisu *Jezik* objavljen prvi Anićev rad pod

naslovom *Ima li razlike između cio i čitav?*) do 2000. godine. Jedan se rad, nađen u Anićevoj ostavštini (*Što u Wittgensteinovim pojmovima može tražiti gramatičar hrvatskoga jezika?*), objavljuje u ovoj knjizi prvi put, i to i na hrvatskom i na engleskom jeziku. Knjigu je vrlo pedantno i tekstološki besprijekorno priredio član zagrebačke Katedre za hrvatski standardni jezik kolega Ivan Marković. On je napisao i predgovor (na više od 30 stranica) pod (pomalo neobičnim!?) naslovom *111 prepone: Na naličju kalupa i Ljetopis Vladimira Anića* te kompletirao njegovu bibliografiju, a pridodao je i *Dodatak bibliografiji. Izbor radova o Vladimiru Aniću*. Na kraju su knjige *Kazalo imena*, *Priređivačeva bilješka* i *Bilješka o priređivaču*.

Priređivač je radove skupljene u knjizi podijelio u šest cjelina. U prvoj cjelini pod naslovom *Graditelji i perspektive* okupljeni su radovi koji se odnose na jezik pojedinih hrvatskih književnika i/ili na opuse pojedinih jezikoslovaca (Ante Kovačića, Miroslava Krleže, Mije Mirkovića alias Mate Balote, Mihovila Pavlinovića, Paškala Vuičića, Franje Kuhača, Dragutina Parčića, Bogoslava Šuleka, Vuka Karadžića). Druga cjelina pod naslovom *Akcent u ortopediji* obuhvaća 11 priloga koji se odnose u prvom redu na naglasnu problematiku. Riječ je ili o prilogima posvećenim nagla-

snome opisu hrvatskoga jezika (npr. opisu nekih frazeoloških izričaja, nekih složenica i internacionalizama ili trosložnih imenica ženskoga roda) ili o opisu naglasnoga sustava u starijoj jezikoslovnoj literaturi (posebno u *Ričoslovcima* Šime Starčevića i u akcentološkim studijama Đure Daničića). Trećoj je cjelini naslov *Morfologija i sintaksa*, a sadrži radove posvećene morfološkim inovacijama, rodu i spolu, anaforičkom izražavanju posvojnosti, značenjima padeža (prostornim i uzročnim), prijedložno-padežnim sintagmama s pridjevskim značenjem, nekim tipovima kolokvijalne rečenice i sl. U četvrtoj cjelini pod naslovom *Rječnik i kultura* govori se o jednojezičnim rječnicima općenito, o kajkavskim deminutivima u umjetničkim tekstovima, o terminologiji (posebice sportskoj), o romanizmima u standardnom jeziku, o regionalnoj (dalmatinskoj) frazeologiji te o pojedinačnim riječima (npr. *cio* i *čitav*). Peta cjelina pod naslovom *Granice jezika* posvećena je nekim filozofijskim i općeteorijskim jezičnim pitanjima nadahnutim filozofijom Ludwiga Wittgensteina, općim standardološkim pitanjima u suvremenom jeziku te granicama prirodnoga jezika (na osnovi teksta *Izvanbrodskog dnevnika* Slobodana Novaka). Šesta cjelina pod naslovom *Prije Glosara* sadrži čak 57 popularno pisanih priloga objavljivanih u časopisu *15 dana* između 1965. i 1977. godine. Tu su napisi o jezičnoj politici i svakodnevnoj taktici, o jezičnoj istini i simulaciji, o odnosu između mišljenja i pisanja, o pravopisu i pravogovoru, o narječjima (dijalektima) i njihovom odnosu prema standardnom jeziku, o gramatici srca, o lektorskim intervencijama, o riječima (frazama) u kalupu i rije-

čima u galopu, o tabuima u jeziku, o muškom i ženskom u jeziku, o odnosu između pisanoga i govorenoga jezika, o zamjenicama koje ne zamjenjuju, o jezičnim savjetima općenito, o jeziku ženidbenih oglasa, o tome da jezik nije matematika, o frazeološkim izričajima itd.

Za ovu ću priliku, na osnovi ove knjige, uključujući dakako i njezin predgovor, ali dijelom i na osnovi cjelokupnoga Aničeva opusa, pokušati napraviti jedan nepretenciozan portret Vladimira Anića, insistirajući posebno na nekim osobitostima koje Vladimira Anića čine samosvojnima koje Vladimira Anića čine samosvojnima i prepoznatljivim filologom i uopće intelektualcem. No prije toga nekoliko riječi o njegovu životu i radu.

Vladimir Anić rođen je u Užicu 21. studenoga 1930. godine, gdje mu je otac Dragutin, po zanimanju geolog, bio na službi, i to po kazni zato što je nakon ubojstva Stjepana Radića 1928. godine kao profesor šibenske gimnazije sudjelovao u prosvjedima protiv kralja i protiv nasilja režima. Gimnaziju je Anić ipak završio u Zagrebu u kojem se otac nastanio u vrijeme Banovine, kao i studij na Filozofskom fakultetu (jugoslavenske jezike i književnosti te ruski jezik i književnost). Diplomirao je 1956, a već 1963. i doktorirao na temi *Jezik Ante Kovačića*. Sveučilišnu karijeru započeo je na Filozofskom fakultetu u Zadru, gdje je bio u zvanjima asistenta, docenta i izvanrednoga profesora. Na Filozofski fakultet u Zagreb prešao je 1974. godine i već sljedeće godine postao predstojnik Katedre za suvremeni hrvatski književni jezik (danas Katedre za hrvatski standardni jezik). Bio je i tajnik Međunarodnoga slavističkog komiteta (1974-1979) te predstojnik Komisije za

jezik pri Sekretarijatu za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu. Sudjelovao je na brojnim kongresima odnosno znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu te predavao na mnogim i domaćim i stranim sveučilištima (npr. u Njemačkoj, Švedskoj, Mađarskoj, Poljskoj itd.). Objavio je velik broj studija, rasprava, ogleđa i prikaza (najviše u časopisima *Jezičnik*, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, *Zadarska revija*, *Filologija* i *15 dana*) te već spomenute autorske ili koautorske knjige. Umro je 29. studenog 2000. godine u Zagrebu nakon duge zloćudne bolesti.

Profesor Vladimir Anić jest i bit će upamćen ponajprije kao leksikograf, tj. kao autor prvoga jednojezičnoga rječnika hrvatskoga jezika nakon Iveković-Brozova *Rječnika* iz 1901. godine, dakle nakon punih 90 godina. Kao autor takva rječnika Anić posebno insistira na povjerenju u korisnika rječnika i tome suprotstavlja nepovjerenje koje je, po njegovu sudu, u osnovi naše cjelokupne jezične kulture, nepovjerenje npr. u domaću riječ jer je dijalektalnoga podrijetla, a u stranu riječ jer nije domaća. Rječnik je, po Anićevu sudu, knjiga koja njeguje povjerenje u izvornoga govornika kao jezičnoga kreatora, povjerenje u njegov zdrav razum i u njegovu sposobnost odabira između ponuđenih riječi i ostalih jezičnih pojavnosti. Drugim riječima, (jednojezični) rječnik nije knjiga koja bilo što brani, nego knjiga koja objašnjava i obavještava. Autora rječnika u tom objašnjavanju i obavještavanju zanima samo jezična i nikakva druga istina. Riječi tipa *fizika* nalaze se u takvu rječniku zato da se opiše njezin naglasak, da se dadne informacija o tome iz kojega jezika potječe, da se kaže kojega je roda i kako se od

nje izvode druge riječi, a nije zato da iz njezina opisa fizičari nauče što je fizika. Naprotiv, po Anićevu sudu, definicije se u rječniku toga tipa moraju davati na najlakši mogući način jer je to u interesu jezika, a ne zato da se autor predstavi kao stručnjak sviju struka (str. 503).

S ovakvim gledanjem na jednojezični rječnik i njegovu ulogu u jezičnoj kulturi usko su vezani i Anićevi pogledi na kulturu hrvatskoga jezika u cjelini. On naime misli da je to kod nas u prvom redu kultura jezičnih savjetnika, kultura u kojoj je kreativnost posve u drugom planu, a u prvom je planu insistiranje na onome što se ne smije, što je pogrešno, krivo, nepravilno, manje preporučljivo itd. Takvo gledanje na jezičnu kulturu rezultira konformizmom u kojem se samo čekaju gotova rješenja, u kojem se ne ulažu naponi u njegovanje jezične kulture, nego se očekuje da neki autoritet kaže što se smije, a što se ne smije upotrebljavati. Što je još gore, često je i argumentacija za takve preskriptivne zahvate posve u drugom planu. Ako dvije jezične jedinice jedna drugoj konkuriraju, jednostavno se traži da se kaže koja je pravilna, a koja nije, koja je dobra, a koja ne valja i sl. U takvoj jezičnoj kulturi i jezičnoj politici griješi se protiv elementarnih načela funkcionalnoga raslojavanja jezika, jer nešto što je u jednom tipu teksta ili u jednoj govornoj situaciji pravilno odnosno adekvatno upotrijebljeno ne mora to biti u nekom drugom tekstu ili u drugoj govornoj situaciji. Naprotiv, često je ono što se smatra nepravilnim najbolji mogući ili čak i jedini mogući izbor. U tom je smislu prof. Anić (bio) zagovornik jezične slobode, što naravno nikako ne znači da je mislio kako može govo-

riti ili pisati kako tko hoće. On je insistirao na tome da se standardni jezik mora uvijek učiti, štoviše da bez učenja takva jezika ne može ni biti (naslov je, dakako ironičan, jednoga njegova napisa *Neki očekuju objavljenje koje će nas riješiti svih zala u našem jeziku, pa i najvećeg – da ga učimo*). Kad govori o jeziku i slobodi, Anić misli ponajprije na jezičnu kulturu, na to da se rigoroznim preskripcijama, zabranama ili osudama, a pogotovo ksenofobičnošću, ne može postići ništa dobrog, kao što se ni inače čovjek na bilo kojem drugom području ne može nasilu učiti kulturi. On sam mora uvidjeti da određenom jezičnom ponašanju treba dati prednost u odnosu na neko drugo, a to će moći uvidjeti samo onda ako bude slobodan i spreman na intelektualne avanture kakve svakome iole obaviještenome nudi upoznavanje naravi i funkcioniranja jezika kao najsavršenijega mehanizma koji je u posjedu ljudskoga roda, i to ne samo mehanizma za sporazumijevanje nego i mehanizma koji ima i mnoge druge službe, pa je zato njegova uloga i u životu pojedinca i u životu ljudskih zajednica neprocjenjiva.

Upravo iznijeti stavovi dolaze najviše do izražaja u Anićevim napisima iz rubrike *Razgovori o jeziku* koje je dugo vodio u časopisu *15 dana*. Ti razgovori naime nikada nisu klasični jezični savjeti, nego su to obično kratka, nerijetko i duhovita zapažanja o jezičnoj porabi u kojima u pravilu ima puno zanimljivih pragmatičnih zapažanja i u kojima se svjesno bježi od jezičnih kalupa, od strogo gramatičkoga i uštogljeno normativnoga. On jezičnu praksu kao da promatra očima djeteta koje se divi jeziku i njegovim mogućnostima, ali istodobno upozorava i na vrlo slo-

jevite i raznolike uporabne mogućnosti odnosno na (ne)primjerenost jezičnih poraba raznim kontekstima i/ili govornim situacijama, koje nerijetko bivaju grubo narušene u različitim tipovima javne komunikacije (osobito na radiju i televiziji). Za mnoge bi se njegove popularne napise o jeziku prije moglo reći da su svojevrsni komentari jezičnih savjeta negoli pravi jezični savjeti. Uz neke od tih napisa (a takvih ima ukupno osam) on stavlja i podnaslov: *Uz jezične savjete (1, 2 itd.)*, a (opće) savjete stavlja pod navodnike: "Izrazi se drugačije, izbjegni", "Ne valja ponavljati riječi", "Slušaj kako narod govori", "Reci to svojim riječima", "Piši kako dobri pisci pišu", "Jezik nije matematika" itd. U nekoliko napisa ističe i pogubnost ukalupljenoga fraziranja, uporabe riječi i fraza bez boje, okusa i mirisa, kojima se u pravilu prikriva oskudnost misli. Parafrazira s tim u vezi izričaje prema kojima *frazze plaze po nama kao stjenice* ili prema kojima *U početku bijaše riječ, a na kraju fraza*.

I kad je riječ o odnosu prema tuđicama odnosno stranim riječima, Anićevi su stavovi drukčiji od stavova prosječnih jezičnih savjetodavaca. Štoviše, on na jednom mjestu doslovce kaže "Dakle, praktički nije u jeziku naše ono što je oduvijek bilo naše, nego ono što mi *upotrebljavamo*" (istakao Anić, str. 567). Štoviše, strana riječ može biti obična, a naša može zvučati knjiški, zastarjelo, neobično i sl. *Tunel* je npr., iako stranoga podrijetla, posve obična riječ, a naša riječ *tamnik* u najmanju ruku neobična. I od riječi stranoga podrijetla neke mogu biti običnije i preporučljivije, a druge manje obične i manje preporučljive. Tako su npr. *španga* i *taška* kao germanizmi manje preporučljivi

(smatraju se supstandardnima), a *kopča* i *torba*, iako turcizmi, običniji i standardno preporučljiviji.

S polifunkcionalnošću standardnoga jezika vezano je i Aničevo često upozoravanje na to da jezikoslovca moraju zanimati raznovrsni tekstovi, uključujući i tekstove iz struka kao što su zemljopis, prirodoslovlje, filozofija, povijest, fizika, sportska ili politička publicistika i sl., a da nikako nije dobro zadovoljiti se literarnim tekstovima (unatoč tomu, ili baš zato, što je i sam doktorirao na jeziku Ante Kovačića). Osim toga Anić je insistirao na tome da se u obzir moraju uzimati i tekstovi "male nosivosti", kao što su npr. tekstovi reklama, oglasa, plakata, raznolikih uputa te priručnika za ovladavanje raznim vrstama znanja ili vještina, zatim javnobilježnički tekstovi, tekstovi kreditnih ugovora, izvještaja, zakona, poreznih kartica itd. itd.

Nesumnjivu pozornost zaslužuju i Aničevi akcentološki odnosno uopće ortoepski prilozi, ponajprije zato što se Anić opširno pozabavio opisom naglasnoga sustava u *Ričoslovi* Šime Starčevića iz 1812. godine, prvoga jezikoslovca koji je ponudio potpun i sustavan opis novoštokavskoga četveronaglasnoga sustava. Osim toga Anić je među prvima uočio i dijelom opisao najmanje dvije naglasne zone u nas: mediteransku i kontinentalnu, a i sam je ponudio naglasne opise nekoliko tipova riječi i (frazoloških) izričaja. Uočio je također da se na tom području u nas ponajviše osjeća dijalektološki pristup, a da se zapravo i ne zna što bi to trebalo biti književno naglašavanje. Jedni se akcentolozi zauzimaju za potpunu slobodu u naglašavanju, drugi su strogi tradicionalisti,

a treći polaze od naglasaka svoga rodnoga sela, kao što je Karadžić nekad polazio od svoga Tršića. Kritizirao je Anić u više navrata i nedostatak ortoepškoga priručnika (paradoksalno je da imamo svu silu knjiga u kojima se propisuje kako ćemo pravilno pisati, a nemamo nijednu u kojoj bi se propisivalo kako ćemo pravilno govoriti).

U povijesnofilološkom smislu Anića je najviše zanimao doprinos Dalmacije, osobito Zadra i zadarskoga područja, standardizaciji hrvatskoga jezika, i to s obzirom na djelovanje pojedinih jezikoslovaca i/ili uopće kulturnih radnika s toga područja, osobito u okviru narodnoga preporoda u Dalmaciji (kao što su npr. Mihovil Pavlinović, Šime Starčević ili Dragutin Parčić) i s obzirom na pojedine jezične osobitosti koje su postale ili nisu postale sastavnim dijelom standardnoga jezika (npr. naglasne specifičnosti tipa *Argèntina*, konstrukcije *budem* + infinitiv, *biti* + infinitiv, *petnaest siječnja*, riječi tipa *Talijanac*, *balancana*, *stajati* u značenju 'stanovati' itd. S tim u vezi Anić se kroz cijelu svoju karijeru bavio i romanizmima, posebno u svjetlu suodnosa između hrvatskoga i talijanskoga jezika. Posebno omiljena njegova tema bila je hrvatska regionalna (dalmatinska) frazeologija, o kojoj je pisao u više navrata. On je smatrao da ta frazeologija, a i dalmatinski leksik općenito, može "hraniti" i obogaćivati i standardni jezik, a može i ostati regionalna sve dok se ne legitimira kao internacionalna (a kao takva se ta frazeologija i taj leksik općenito legitimira npr. kad iz talijanskoga uđe u njemački jezik). Takav je npr. slučaj s riječima tipa *pizzeria*, *kafeterija*, *pašticerija* itd. Od regionalnih fraze-

ma misli se na izričaje tipa *mali od kužine, festa in palazzo* (velika svečanost), *gobbo portafortuna* (grbavac nosi sreću), *Svega ima, solo paga* (samo plati), *Svega će biti, solo lavora* (samo radi), *činiti kuco* (uporno šutjeti) itd.

Kad je riječ u općim gledanjima na jezik i o teoriji odnosno o filozofiji jezika, Anić je bio veliki poklonik učenja austrijskoga filozofa i logičara Ludwiga Wittgensteina, koji je postao svjetska tema ne samo svojom filozofijom i svojim izvanredno poticajnim spisima nego i "fascinirajućom biografijom, ekstravagantno podijeljenom između filozofije, osame na obali oceana, pedagogije i vrtlarstva" (str. 512). Anić je dobro poznao njegove spise *Tractatus Logico-Philosophicus* (*Logičko-filozofski traktat*) i *Philosophische Untersuchungen* (*Filozofska istraživanja*). Volio je one spise u kojima se govori o tome kako se jezikom predočuje ili preslikava svijet (tzv. univerzum), a osobito je volio Wittgensteinovo naglašavanje jezične **upotrebe** u kontekstu vrlo brojnih i raznolikih čovjekovih aktivnosti (naređivanja, mjerenja, računanja, uspostavljanja socijalnih kontakata itd.), pa i njegovo uvjerenje da su brojni filozofski problemi vezani za pogrešnu upotrebu jezika. Pojam upotrebe kod Wittgensteina Anić povezuje izravno i s hrvatskom gramatikom, naglašavajući npr. uporabnu razliku između autosemantičkih riječi kad služe za imenovanje kakva pojma (njem. *Wörter*) i takvih riječi kad se javljaju u službi organizacije iskaza (njem. *Worte*), npr. razliku između iskaza tipa *Neki je čovjek ušao u sjenu* i *Čovjek danas ne zna što bi mislio*. Upozorava također na razliku između tzv. referencijalne i generičke (uopćene) upo-

trebe kakve riječi, npr. *Zec je u zamci* (referencijalno značenje) i *Zec je u šumi* (generičko značenje). Anić također upozorava na činjenicu da hrvatski jezik ima tri roda, ali da samo dva od njih funkcioniraju kao rodovi govornika, tj. kao sastavni dio govornoga čina (muškarac će reći *Gladan sam*, žena *Gladna sam*, ali dijete neće reći *Gladno sam*). Drugim riječima, **upotreba** o kakvoj govori Wittgenstein ne dopušta da se srednji rod useli u prvo i drugo lice (str. 514-515). Slične, vrlo zanimljive i nadahnute analize podastire Anić i kad je npr. riječ o Wittgensteinovim pojmovima **igra** i **znanje**. Jezična **igra**, prema Wittgensteinu, ili bar prema Anićevoj interpretaciji toga Wittgensteinova pojma, ogromnu količinu jezičnih potencijala čini stalnom mogućnošću, a tu mogućnost igranja kroz realizaciju potencija osigurava jezični sustav odnosno gramatika materinskoga jezika. Tako npr. u hrvatskom jeziku postoji mnoštvo vidskih parnjaka koji se svakodnevno ostvaruju (npr. *pasti – padati, prodati – prodavati, ući – ulaziti* itd.), ali ima i parnjaka koji su mogući, ali se svakodnevno ne ostvaruju ili se ne ostvaruju uopće, nego su potencija, svojevrsna rezerva koja izvornom govorniku omogućuje da te potencijalne vidske parnjake učini stvarnima, da se igra njima, da npr. prema *iskositi* kaže odnosno napiše *iskošivati* ili prema *iskreveljiti* *iskreveljivati* i sl. (str. 519). Kad je riječ o pojmu **znanja**, ono je bitno za odnos između jezičnoga znaka i izvanjezične stvarnosti. Ono naime osigurava realitet jezika samoga. Po samoj jezičnoj (tvorbenoj) strukturi hrvatskoga jezika npr. *kukuruzovača* bi mogla biti metla, a *brezovača* rakija, ali je to za govornika hr-

vatskoga jezika besmislica, i to ne zato što bi to bilo jezično besmisleno (to bi naprotiv jezično bilo posve smisljeno kad bi tako moglo biti i u izvanjezičnoj stvarnosti), nego zato što taj govornik **zna** da se rakija ne može peći od breze i da se metla ne može napraviti od stabljika kukuruza, ali da može obrnuto (str. 520-521).

U vezi s rečenim treba napomenuti da je Wittgensteinovom filozofičnošću nadahnuta i cijela jedna Anićeva knjiga. To je spomenuti *Glosar za lijevu ruku* (1988) za koji kolega Marković u predgovoru knjizi o kojoj je ovdje riječ s pravom kaže da je ta nevelika knjiga drugačija “od svega što je ijedan hrvatski jezikoslovac napisao i u mogućoj povijesti hrvatske filologije moglo bi joj pripasti posebno mjesto” (str. 39). U toj se knjizi Anić na više mjesta izravno poziva na Wittgensteina ili ga čak citira, komentira npr. Wittgensteinove tvrdnje da imenovanje prethodi opisu, da je misao gotova već na početku rečenice, da treba zaboraviti značenje i gledati na upotrebu, da je rečenica *Pada kiša* drukčija od rečenice *Pada ... kiša* jer u drugom slučaju govornik uz pomoć stanke izražava mišljenje da nešto pada i da je

to kiša, a nije što drugo (npr. susnježica ili sl.). U toj knjizi Anić govori i o tome da se u nazivima tipa *biljka zimzelena* vidi i slika (zeleno stablo na bijeloj pozadini), ali da ima i onoga što se vidi, a jezik ne omogućuje da se to što se vidi izrekne slikom. Tako se npr. jezičnim sredstvima ne može opisati osmijeh Mona Lise. Kaže se doduše da je taj osmijeh zagonetan, ali “riječ ‘zagonetan’ ne rješava zagonetku, samo je priznaje”. I s tim u vezi Anić citira Wittgensteina koji je tvrdio da predodžba nije slika, ali da neka slika može odgovarati predodžbi (usp. *Glosar za lijevu ruku*, str. 19).

Na kraju uime svih kolega iz struke, a posebno uime kolega s Katedre za hrvatski standardni jezik Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, čestitam i priređivaču kolegi Ivanu Markoviću na uzorno obavljenu poslu, i izdavačkoj kući Disput na čelu s gospodinom Josipom Pandurićem, odnosno recenzentima knjige (Krešimiru Bagiću i Marku Samardžiji) na tome što su nas i u stručnom i u općeintelektualnom smislu obogatili još jednom više nego korisnom i poticajnom knjigom.

Ivo Pranjković